

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtak. Cena mu je
3 K. na leto. (Za Nemčijo 4 K., za
Ameriko in druge tuje države 6 K.)
— Posamezne številke se prodajajo
po 10 vinarjev.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništva
„Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva
ulica. Naročnina, reklamacije in in-
serati pa: Upravništvo „Domoljuba“,
— Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 36.

V Ljubljani, dne 7. septembra 1916.

Leto XXIX.

Zakaj? ...

Dve leti strašne vojske sta za nami. Že gremo v tretje leto. Na vprašanje: ali bo še dolgo? moramo reči: Bog sam ve. Tisti, ki so krivi te vojske in ki so mislili, da bodo Avstrijo zdrobili in razkosali, kakor hleb kruha, so se kruto vračunali. Naša vztrajnost jih je poparila, naše zmage so jih potirale, naša gospodarska samostojnost presenetila. Iz časopisja naših sovražnikov odmevajo sicer miroljubni glasovi, saj je jasno, da bodo Angliji usuznjene države onemogle, če bodo tirale do skrajnosti. Toda Anglež zna svirati na svojo piščal, ki sicer že hripavo poje, a vendar še toliko omamljivo, da vzdružuje krvavi ples. Sicer se pa utegne kljub temu kolo sedanjega bojnega vrvenja tako zasukati, da bodo sovražniki videli pred seboj le žrtve in pa brezplodnost krvavih naporov.

Ljudje se mučijo z vprašanji: Zakaj? Zakaj Bog to pripusti? Zakaj ne poseže vmes in ne naredi konca? Zakaj? Mnogo odgovorov je, a vsak človeški odgovor je nepopoln, enostranski, pomanjkljiv; nekaj pove, a ne vsega, poskuša izraziti, a izrazi le nekaj; razlaga, a ne razloži. Mi nimamo merila za božjo neskončnost in večnost, zato se moramo zadovoljiti s tem, kar nam je Bog sam razodel. In Bog nam je razodel, da nas s trpljenjem preskuša, kaznuje tu, da nas ne bi bilo treba tam, čisti, krepi, dviga k nebesom, k nebeškim mislim in željam. To nam mora biti dosti, vse drugo moramo prepustiti njemu, ponižno, verno in vdano. Če vemo, kaj molimo, ko molimo »Oče naš«, vemo tudi, da že mora biti prav, kar dobri Oče otrokom stori ali dopusti. Nič pa ni bolj omejenega kakor dvomiti o Bogu, ker si ne moremo vsega razložiti. Kakor bi kresnica dvomila o svetu, ker s svojo lučko obsveti le majhen krog. Kakor bi enodnevna dvomila o štirih letnih časih, ko santa živi samo en dan. Ka-

kor bi slepec dvomil o žarnem solncu, ko ga sam ne vidi!

Nekaj tedaj vemo, vsega seveda ne. To in ono lahko rečemo, kar je resnično, četudi ni vsa resnica.

Tako je nekdo dobro dejal, da je ta vojska za narode, kakor tisti »Mane, tekkel, fares« babilonskemu kralju Baltazarju. Narodi so pirovali in gostovali, in častili svoje bogove, znanost, bogastvo, moč. Onečastili so zlate in srebrne posode božjih resnic in zakramentov, posmehovali se Cerkvi in nje služabnikom — Tu glej prst, ki piše: Mane, tekkel, fares — Izbruhanila je vojska, strašna, da si tako strašne nihče ni mislil. In ta vojska govori narodom kakor prerok Daniel: »Bog najvišji, o narodi, vam je dal kraljestva, mogočnost, slavo in čast, a vaše srce se je povzdignilo in vaš duh je otrpnil v napuhu, in vzdignili ste se zoper nebeškega Gospodovavca in častili ste bogove, ki ne vidijo, ne slišijo in ne čutijo, Boga pa, ki ima vaš dih in vsa vaša pota v svoji roki, niste častili. Zato je od njega poslan prst roke, ki je pisala. Pisano je pa: Mane — »Bog daj, da bi za nas, za naš narod in našo domovino ta vojska ne bila tak »mane, tekkel, fares«! In trdno upamo, da ne bo. Preizkušnja je, strašna preizkušnja, a trdno upamo, da bomo to preizkušnjo prestali in da bo izšla iz te preizkušnje naša domovina prenovljena in pomlajena.

Mnogo hudega je tudi pri nas — Bogu bodi potoženo! — in tudi tam, kjer ne bi pričakovali, in tudi še sedaj, ko tako potrebujemo božje pomoči! Kako nesramno na primer nastopa javna nečistost! Kje je mož, ki bi z bičem pognal nesramnice iz vojske! Priznati pa zopet moramo, da je med nami tudi mnogo lepega in dobrega, da bo dobri Bog prezrl hudo in se usmiljeno ozrl na to, kar je dobrega. Koliko naše ljudstvo molí! Koliko molijo matere, dekleta, otročiči! Kako naše ljudstvo dela

in vdano trpi! Trpljenje samo seveda še ni nič — človek morda trpi in kolino — a vdano trpljenje je pravno in blaženo trpljenje! Če človek gleda to pridno delo, to vdano trpljenje in te zaupne molitve, si mora reči: »Saj je vendar še mnogo dobrega in dobrih! Saj je to ljudstvo vendarle vredno, da živi in da bolj srečno živi ko doslej!« Če pa pogledamo še na bojišča, ugledamo res spet marsikaj žalostnega, a poleg tega pa tudi toliko lepega, zares krščanskega junaštva, toliko lepe domovinske ljubezni, toliko zvestega bratovstva, da moramo biti teh mož in mladeničev s ponosom veseli in da se moramo ob njih junaškem trpljenju med solzami smehljati.

Bog tega ljudstva ne bo zavrgel, ampak mu bo dal lepše, srečnejše dni!

»Mane« — šteta so leta, a upamo, da samo leta trpljenja, besedi »tekkel in fares« pa da prst božji ni pisal za nas, za našo domovino, za naš narod! Treba pa je, da si spet in spet obnovimo, s čimer smo stopili v vojsko.

Do konca moramo vztrajati v vdani veri v Boga in božjo previdnost. Naj bi prišlo karkoli, naj bi prišlo na nas Jobovo trpljenje, vedno moramo ostati vdani: Oče naš, posvečeno bodi tvoje ime, zgodi se tvoja volja! Samo to je krščansko, in samo tako prestanemo veliko preizkušnjo.

Vera v božjo previdnost je že zaupanje. Upati moramo, da Bog Avstrije ne bo zapustil, da bo po teh velikih preizkušnjah izšla prenovljena, kot ponosna zmagovalka, da bo prav in dobro za nas! Seveda pa moramo tudi vsi izpolniti vse svoje dolžnosti: pridno delati, zmerno živeti, skrbno vzgajati otroke.

Vedno in vedno si moramo v tem času ponavljati krščansko zapoved ljubezni. Čas vojske in po vojski bo zlasti preskusil našo ljubezen. Ali je zares dejanska ali so same besede. Ljubezen do sirot, ljubezen do ubogih, ljubezen do trpečih — to je ljube-

zen, ki se mora v njej kazati naša ljubezen do Boga!

Poraja se nov čas. Prihodnost je v božjih rokah, a ustvarjamo jo tudi mi s svojimi deli. Zato je treba bolj kakor kdaj živega, dejavnega krščanstva!

Pregled po svetu.

Ugovor Avstrije zaradi prilastitve beneške palače v Rimu. Proti uplenitvi poslaniškega poslopja Palazzo di Venezia v Rimu je naš zunanji urad zložil ugovor pri laški vladi, in sicer potem španskega poslanika. V mirovni pogodbi iz leta 1866. je Italija izrecno priznala, da je ta palača last Avstrije. Z izgonom avstrijskega poslanika pri Sv. stolici iz palače, kjer je mel svoj sedež, so se kršile prav tako tudi pravice sv. očeta. Avstrija te prilastitve ne prizna in si pridrži primerne odredbe. — Govori se, da bo protestiral tudi papež sam.

Naš poslanik pri romanski vladi? Od 8. avg. dalje ni nič slišati o avstrijskem poslaniku Czerninu v Bukareštu. Poročilo la bi bil odpotoval, ni resnično. Dokler se zadeva ne pojasni, tudi romanski poslanik Maurocordato ne bo smel z Dunaja.

Obljube Romaniji. Če se udeleži vojske, je četverosporazum obljubil Romaniji: Romanija dobi del Besarabije južno od Dnjestra in zahodno od Ogolnika. Dalje Bukovino in Banat, Transylvanijo in neki mali otok pred Jardanelami s pravico, da bo smela tam ustanoviti pristanišče za dobavo premoga. Dalje so obljubili, da bo prireditelvi (?) Bolgarije tudi Romanija dežna. Rusija se je obvezala, da bo dala na razpolago Romaniji večje število let za napad na Bolgarijo. Anglija se je končno obvezala, da bo v dalekosežnem obsegu ugodila zahtevam Romanije glede na finančne potrebe. To pogodbo so določili že letos junija. — Ruski car je podaril romanskemu Rdečemu križu milijon rubljev.

Romanija se je slabo obnesla. Vsi isti soglašajo, da v zvižanosti in perdnosti prekaša Romanija še celo Italijo. Ta je varovala vsaj zunanje oblike, a Romanija je liki bandit brez prejšnjih pogajanj in ne da bi bila izrazila svoje želje, iz zasede napadla svojega zaveznika. V družbi z našim zaveznikom bo naša slavna armada uničila tudi načrte tega novega sovražnika.

Kako pere Romanija svojo vojno napoved. Vojna, v kateri je udeležena skoraj cela Evropa, je odprla najbolj resna vprašanja glede narodnega razvoja, da celo glede obstanka držav. Vsled želje, da pospeši konec spora in vsled potrebe, da varuje interese svojega plemena, je Romanija primorana pridružiti onim, ki so bolj v stanju, da ji zagotovijo izvršitev njenega narodnega zedinjenja. Vsled tega vzroka se smatra, da je od 28. avgusta dalje v vojnem stanju z Avstro-Ogrsko.

Grška pred vojsko. Splošno se sodi, da se Grška odloči. Vsi mornarji, ki so bili na dopustu, so vpoklicani. Po poročilih nekaterih listov se je kralj Konstantin odpovedal in je kraljevič Jurij proglašen za kralja. Poklicana sta tudi sinova Andrej in Nikolaj iz Rima.

Grčija na tehtnici. Gonja se je sedaj začela tudi v Grčiji. Gunarisovo časopisje piše ostro proti nasilni gonji, toda dobro organizirano časopisje Venizelosove stranke hoče vse mirovne glasove prevpiti. V Atenah smatrajo, da je položaj resen. — Grški kralj je bolan; odprle so se mu prejšnje rane ter ga bodo morali zopet operirati. — Berolinski krogi sodijo, da bo Grčija v nekaj dneh napovedala vojsko Avstriji. Italijanski politiki tudi računajo, da se Grčija kmalu odloči. — Po vseh grških mestih so bila burna zborovanja; povsod so govorniki zahtevali, naj kralj napove vojsko Bolgariji.

Po vrsti. Četverosporazum pritiska sedaj na vse nevtralce, da posežejo v svetovni ogenj. Pogum mu tembolj raste, ker se mu je posrečilo, da se je odločila Romunija. Švedska in Nizozemska sta imeli že poprej sitnosti zaradi angleške nagačivosti, sedaj bosta imeli še težje stališče.

Peto vojno posojilo v Nemčiji. Od 4. septembra do 5. oktobra bodo podpisovali v Nemčiji novo vojno posojilo v obliki 5% državnega posojila, ki se ne bo moglo odpovedati do l. 1924.

Svetovna vojska.

Živahni boj na Tirolskem. — Na Sedmograškem so se naši umaknili v obrambno črto. — Hudi boji pri Oršovi. — Bolgari in Nemci napadli Romune. — Hudi boji v Bukovini. — Italijani skušajo prodirati pri Valoni. — Okrog Soluna topovski ogenj. — Francosko-angleška ofenziva stoji. — Turška zmaga v Kavkazu. — Zračni napadi na London.

ROMUNIJA.

V vrsto Iskarijotov je za Italijo vstopila tudi Rumunija. Še nikdar ni zgodovina tako očitno pokazala — kot danes, kam pripelje politika, če je ne vodi pravica in ljubezen, ampak brezverstvo, brezvestnost in brezstidnost. Italija — Romunija! Dvojica, ki ga nima para v svetovni zgodovini. Od lože plačani politiki, prelomijo zvestobo, zapeljejo ljudstvo in pahnejo tisoče v smrt, bedo in sovraštvo.

Romunija je deseti sovražnik, ki z njim križamo orožje v tej velikanski borbi. 30 let so bili Romuni naši »zavezniki« in ob izbruhu vojske bi bili morali po pogodbi iti z nami v boj. Že takrat so pokazali, da ne poznajo zvestobe. Dve leti so potem pričakovali in premišljevali, kje jih čaka večji dobiček, ali ob strani Avstrije ali Rusije! Angleži in Francozi so podkupili časopisje, da je hujskalo ljudstvo na voj-

ske, Rusi so obljubili za plačilo južno Besarabijo in — kos medvedove kože: našo Sedmograško in Banat; in Romuna je speljala ta vaba, da nam je napovedal vojsko. Romuni se seveda — kakor Italijani — izgovarjajo, da so zato pograbil za orožje, ker hočejo rešiti svoje brate Romune iz sužnosti. Sicer se res Romunom na Ogrskem ni najboljšje godilo, bolje pa gotovo kot romunskim kmetom, ki nimajo svoje lastne zemlje, ampak morajo delati tlako graščakom in bogatašem; in ti ubogi kmetje bodo sedaj največ krvi prelili; — njih gospodarji, ki so prejeli milijone podkupnine, bodo pa mirno sedeli po bukaških kavarnah!

Kako bo sedaj? Tako se marsikateri izprašuje. Prerokovati danes nihče ne more. Kaj bo prihodnost prinesla, je skrito pred našimi očmi. Bog ve, kaj pride. Toda, v teku dveh let smo doživeli že hušne trenutke! Saj je Italija nastopila s še enkrat večjo močjo, ko nismo bili skoro nič pripravljeni; in vendar ni ničesar opravila. Mi upamo v božjo previdnost, brez katere še las človeku ne pade z glave.

Romunija bo postavila na bojišče okrog pol milijona mož. Ta armada je oborožena z enakim orožjem kot naša. Na Donavi ima 4 male bojne ladje, takozvane monitorje. V Črnem morju malo, staro križarko, 6 topovskih čolnov in 15 torpedovk. Romunija ima tudi več trdnjav; toda večino na rusko-romunski meji, zaradi prejšnje zveze z Avstrijo. V sredi države leži glavno mesto Bukarešt, ki je za Parizom baje druga trdnjava na svetu. Koliko pa trdnjave danes premorejo, že vemo; saj so se največje utrbe pred našimi topovi zrušile v prah in pepel.

Romunsko-avstrijska meja je za vojsko z nami za Romune silno nepripravna. Dolga je okrog 600 km in gre po vrhovih Karpatov z velikim kolenom v Romunijo. Za Karpati pride gorata Sedmograška z do 2000 m visokimi gorami, visokimi planotami in mrzlim podnebjem. Romuni so pa navajeni gorkega podnebja in ravnine; sedaj pa se bodo morali boriti v snegu in po gorah; spoznali bodo tako vse gorje karpatske in zimske vojske. Zaradi teh razmer se ne bomo smeli čuditi, če se naši nekoliko umaknejo, da skrajšajo bomo črto in da zvabijo Romune za seboj v gorah in sneg.

Meja med Bolgarijo in Romunijo je pa dolga okrog 500 km; tvori jo Donava in gričevje južno od Dobrudže. Vsa meja je torej dolga okrog 1000 km! Če bi hoteli Romuni svo vojsko razpostaviti po vsej meji, bi prišel komaj na vsaka 2 metra en vojak brez rezerv! To bi bil pogin zanje; zato pa hite Rusi na pomoč in prevažajo svoje čete proti bolgarski meji, da bi potolkli Bolgare in udrli proti Carigradu. Tu jih pa čakajo Bolgari, Turki in gotovo tudi naših ne bo tam manjkalo.

Molimo, da nam Bog vojskinih trum stoji ob strani in »razkropi narode, ki hočejo vojsko«. (Ps. 67, 31.)

VOJSKA Z ROMUNI.

Romuni so imeli, še preden se je napovedala vojska, že vse vojaštvo pripravljeno na meji in so povsod naše obmejne straže takoj napadli. Ker pa Sedmograška

sega kakor velika zagvozda v Romunijo, je bilo nevarno, da bi Romuni odrezali naše oddelke na skrajno vzhodnem delu meje, zato so naši takoj izpraznili ozemlje okrog mesta Braševa, Petroseny, Kezdi-Vasarhely, Csik-Szereda in Hermannstadt.

Hudi boji ob prelazih v Karpatih. V prelazu Gyimes in v gorovju Gyergyő, na severovzhodu Sedmograške, so začeli Romuni takoj prodirati, toda prišli so le do onih postojank, ki so si jih naši zbrali za obrambo; tam so bili pa odbiti. V južnem delu Karpatov ob prelazih pri Petroseny, Rdeči stolp, Predeal — južno od Braševa, so naše čete v prvem spopadu vrgle sovražnika nazaj, nato so se pa umaknile v pripravljene postojanke. Kakor se vidi iz teh bojev, so hoteli Romuni odrezati naše najvzhodnejše oddelke, pa se jim je izjalovil njih načrt, ker so se naši ob pravem času umaknili.

Boji pri Oršovi so se razvili do skrajne ljutosti. Tu hočejo Romuni prodrati proti Belgradu in Banatu, obenem pa tudi ogroziti naše čete na Sedmograškem. To nevarnost je naše vojno vodstvo spoznalo in organiziralo tam trdno brambo. Tu in severno od tam pri toplicah Herkules se bije prava gorska vojska. Visoki vrhovi in strma pobočja ozkih dolin silno otežujejo romunsko prodiranje. Ob meji so naši krvavo odbili več silnih napadov, nato so se pa umaknili nazaj kaka dva kilometra, za reko Črna, kjer so pripravili na strmih bregovih svojo brambno postojanko.

Naše donavsko brodovje silno nagaja Romunom. Takoj ob napovedi vojske je naš donavski monitor »Almos« uničil s topovskim ognjem več vojaških naprav pri Turnu-Severinu; pri Turnu-Magurele pa je ostalo donavsko brodovje uničeno na spodnji Donavi romunske ladije, skladišča in vojaške naprave, pri Zimici pa zaplenilo tri ladije in dva motorna čolna in potopilo neki romunski poizvedovalni čoln.

Nemci in Bolgari so napadli Romune na meji med Donavo in Črnim morjem; razvili so se hudi boji, v katerih so vrgle zavezniške čete sovražnika in vdrla na romunsko mejo. Tu preti Romunom velika nevarnost, če Nemci in Bolgari prodro v Dobrudžo in čez Donavo, ker morajo potem izprazniti vso jugovzhodno Romunijo. Bolgari gredo v boj proti Romuniji z navdušenjem, da vzamejo, kar so jim oropali Romuni leta 1913.

VOJSKA Z RUSI

Po vojni napovedi Romunije so Rusi ponovili svoje napore, da omajajo našo brambo; preprečiti hočejo, da ne bi naše vodstvo pošiljalo čet na romunsko bojišče in da tako olajšajo napad Romunov.

V Voliniji so začeli Rusi iznova napadati zavezniške čete; severovzhodno in jugovzhodno od mesta Svinuhov so se bili ljuti boji. V začetku bojev so Rusi pridobivali na prostoru, toda naši so jih kmalu ustavili, odbili napad in ujeli dva častnika in 407 mož. Pri Koritnici so se morali naši nekoliko umakniti pred petkratno rusko premočjo, toda nekemu našemu sunku se je sovražnik moral umakniti in je pustil 1100 ujetnikov z 10 častniki.

V severovzhodni Galiciji so Rusi zopet poživali svojo ofenzivo. Ljuti boji se

bijejo na črti: Brodi, Zložov, Zborov, Zavalov, Horozanka, Mariampol, Stanislavov. Ob reki Zlata Lipa se je Rusom posrečilo, da so prišli nekoliko naprej, pa so se morali kmalu ustaviti. Tudi pri mestu Zborov so Rusi v zadnjih bojih dosegli mal uspeh — a so jih kmalu naši vrgli nazaj in jim vzeli njih jarke. Pri Stanislavovu so pa nemški polki iz Hessena vrgli Ruse s krvavimi glavami nazaj. Tako se giblje to silno borenje semintja; sunku sledi protisunk, naši se kje malo umaknejo, pa se hitro obrnejo in napadejo sovražnika in ga vržejo nazaj ali vsaj zadrže njegovo prodiranje.

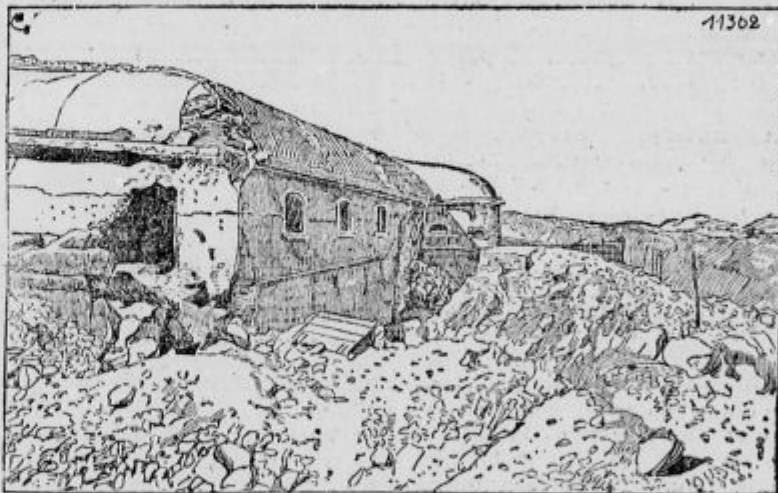
V Bukovini in jugovzhodni Galiciji so Rusi pomnožili svoje napade, da bi udrli čez Karpate in na Sedmograško in tako pomagali Romunom. Boji se vrše na istem prostoru kot prejšnji teden, le z večjo silo. Večina ruskih napadov se je izjalovila, pri gori Kukul so pa nemške čete celo napredovale. Najhujši boji se bijejo v tem delu bojne črte zahodno od reke Moldave, kjer skušajo Rusi priti za vsako ceno naprej; toda vse napade naši in zavezniški odbijejo, le goro Ploska so po ljutem boju Rusi na-

protinapad ga je vrgel nazaj v njegove postojanke.

Velikanske izgube Italijanov. Vojni poročevalec grof Scapinelli poroča: Italijani priznavajo v svojih vojnih poročilih o zavzetju Gorice, da so morali vsako ped zemlje odkupiti s težkimi izgubami. Neki avstrijski častnik, ki se je pravkar vrnil od Soče, kjer se je vojskoval, pravi, da so izgubili Lah 35.000 do 40.000 mož, med njimi 20.000 mrtvih, a da je to število rajši še nižje, kot v resnici. Naša uradna poročila so cenila izgube Italijanov do pete bitke ob Soči, torej do srede decembra 1915, že s 500.000 do 600.000 mož. Če preračunamo še, da so izgubili Italijani ob naši krepki ofenzivi na južnem Tirolskem do 200.000 mož in če računamo njih poznejše izgube pri Plöcknu in v drugih bojih nizko, so izgubili Italijani v 14 mesecih 750.000 mož.

BALKANSKO BOJIŠČE.

Pri Valoni, ob reki Vojuši, so se začeli Italijani živahnejše gibati; prodrli so čez reko, toda naše čete so jih zgrabile spredaj in od strani. Dva dni je trajal boj;

Italijanska oklopna utrdba »Monte Verena«.

šim iztrgali iz rok. V teh bojih so naši ujeli 373 mož, 2 častnika in zaplenili 7 strojnih pušk in dva metalca min.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Tu je bilo zadnji čas še precej mirno. Italijani morajo zamašiti vrzeli v svojih četah, ki so nastale ob zavzetju Gorice; v onih bojih so namreč izgubili najmanj 35.000 mož.

Na Goriškem živahen topovski ogenj; le pri Lokvici, Solkanu in Plaveh je skušala napadati italijanska pehota, pa je bila z lahkoto odbita.

Na Tirolskem so se Italijani gibali živahnejše. Napadali so vrhove Ruffredo, Civaron in Cimone, toda uspehov niso dosegli. Za goro Cauriolo so se bili srditi boji, bojna sreča se je nagibala sedaj sem, sedaj tja; končno so vrh obdržali Italijani.

Na koroški bojni črti so Italijani s topovi obsipavali goro Mali Pal in nato je sledil napad pehote. Sovražniku se je posrečilo sicer udreti v naše jarke, toda naš

končno so naši vrgli Italijane nazaj čez reko, odkoder so prišli.

Boji pri Solunu so precej ponehali. Bolgari utrjujejo osvojeno ozemlje; na celi bojni črti se bijejo le topniški boji. Srbi so sicer napadli Bolgare severovzhodno od Ojstovskega jezera, pa so jih Bolgari hitro pognali nazaj. Na tem prostoru so že posegle tudi one čete v boj, ki so jih poslali Italijani v Solun. Pristanišče Kavala, ki so je zasedli Bolgari, so obstreljevali Angleži z morja z dvema monitorjema in eno križarko.

FRANCSKO BOJIŠČE.

Na zapadnem bojišču se pojavljajo vedno isti prizori: Francozi in Angleži butajo neprestano z glavo v železni zid nemške brambe; sempatja se jim posreči, da vdero v kak jarek, pa jih kmalu zopet vržejo Nemci iz njega.

V kotu med Belgijo, Francijo in Nemčijo, pri mestu Armentieres so skušali sovražniki prodirati; seveda se jim ni obneslo; vrženi so bili nazaj.

Ob Sommi se bijejo dalje zelo ljuti boji. Severno od reke napadajo Angleži posebno med mesti Thiepval in Pozieres; južno-zapadno od tam skušajo Francozi svojo srečo. Nemci jih uspešno odbijajo.

Tudi ob Mozi, pri Verdunu trajajo boji neprestano; topovski ogenj, boji z granatami in napadi pehote se menjajo; toda bojna črta je ostala ista, kot prejšnji teden.

Na Severnem morju je potopil nemški podmorski čoln angleško pomožno križariko Duke of Albany.

TURŠKA VOJNA POROČILA.

Turška zmagaja nad Rusi v Kavkazu. Na desnem krilu Turki uspešno nadaljujejo svojo ofenzivo. Z bajonetom so vrgli sovražnika iz njegovih postojank, ujeli 5000 mož, popolnoma razkropili dve in pol divizije Rusov, zaplenili več topov in strojnih pušk. V središču bojne črte se bijejo neprestano boji. Turki so s presenetljivim napadom zavzeli neki sovražni jarek.

Rusi priznajo, da se jim na perzijskem bojišču slaba godi. »Novoe Vremja« piše, da razsaja tam med ruskimi četami nevarna mrzlota, sanitejska služba je pomanjkljiva, dovoz živil in municije je silno težaven, Turki pa vsak dan hujše napadajo.

ZRAČNI NAPADI.

Zeppelin nad Londonom. Ponoči dne 3. septembra je več nemških letal došlo nad angleško prestolico. Bombardiran je bil trdnjavski del mesta, dalje utrjena mesta Yarmouth in Harwich ter vojnovazne naprave po južnih in južnovzhodnih grofijah. Nastalo je veliko požarov in eksplozij. Povratak se je izvršil brez nesreč.

Nad Port Said. Turški zrakoplovci so 1. septembra obmetavali z bombami Port Said.

Tedenske novice.

Naš cesar je daroval za sedmograške begunce 100.000 K.

Centrala za krmila. Poljedelski minister je imenoval deželnega odbornika msgr. dr. E. Lampeta za načelnika deželnega mesta za krmila v Ljubljani. Poslovodja je ravnatelj V. Rohrmann.

Umeščen je bil 30. avgusta č. gosp. Andrej Zupane, stolni vikar v Ljubljani, na podeljeno mu župnijo Sv. Križ pri Kostanjevici.

Davek na pivo je podržavljen. Dežele dobe primerne odškodnine. Kranjski deželi je določena odškodnina za prihodnje leto v znesku 550.000 kron; Štajerski 1.000.000 K; Koroški 330.000 kron; Trstu 660.000 K; Istri 450.000 K; Goriški 270.000 K. Za letos dobe vse dežele razmerne tangente; Kranjska dobi še 183.000 K.

Nevarno! Deželni predsednik grof Attems je dal iznova razglasiti, da se bo vsakdo, ki bi pobeglim vojnim ujetnikom dajal prenočišče, hrano, ali bi jim kakorkoli pri begu bil na roko, v zmislu svarila armadnega poveljstva zasledoval, kakor velevala § 327. vojne-

ga kazenskega zakonika, po naglem sodu, ki smatra tako pomoč kot hudo delstvo proti vojni moči države in kaznuje s smrtjo na vislicah.

Začetek šole v uršulinskem dekliškem zavodu v Škofji Loki — ljudska in meščanska šola ter I. in III. letnik učiteljske pripravnice — bo v ponedeljek dne 18. t. m. Slovesna služba božja bo ob 9. uri, nakar se začne redni pouk.

Podpora. Enkratno draginjsko podporo bodo dobili oni vpokojeni državni uslužbenci, oziroma njih sirote in vdove; davčni eksekutorji, železničarji, pomožni sluge, solinski in gozdni delavci, tobačni delavci in delavke itd., ki se jim je priznala pokojnina, prekrbnina, ne pa miloščina. Pravico do podpore imajo le tisti izmed njih, ki nimajo nobenega premoženja, kar mora na nekolekovanjih prošnjah potrditi občinski urad.

V seznam odvetnikov kranjske odvetniške zbornice je vpisan dr. Fr. Pavletič iz Gorice.

Državni post. Kmalu bo objavljena naredba, ki določa, da bodo odslej na teden trije brezmesni dnevi: ponedeljek, sreda, petek. Mese ne bodo smeli uživati ne po gostilnah, ne po zasebnih hišah. En dan bo dovoljeno ovčje meso. — Pivo bodo smeli točiti v omejeni meri samo zvečer. Dokler ni znana množina letošnjega pridelka, se bo ječmen porabil samo za hrano občinstva.

Obstrelila sta se ponesreči ljubljanska dijaka Josip Marn in Dušan Beg, ko sta preiskavala neizstreljeno dinamično patrono. Prvemu, ki je prinesel patrono iz Gorenjevasi nad Škofjo Loko, je odtrgalo na levi roki vse prste, na desni pa dva.

Tri leta težke ječe. Pred ljubljanskim izjemnim sodiščem je bila obsojena 25 let stara detomorilka Marjeta Štefancič iz Hraša na tri leta težke ječe.

Tatvina. V Orehkovi trgovini (Ljubljana, Kolodvorska ulica) je službovala neka Emilija Pintar, ki je s pomočjo več služkinj dalj časa kradla in sicer na debelo. Skupna škoda vseh tatvin znaša okoli 4000 K. Skvarjeno dekle bo imelo priliko delati pokoro po zaporih.

Treščilo je te dni v gospodarsko poslopje Janeza Pršin iz Prevalje št. 3, župnija Preserje; pogorelo je do tal. Domača požarna bramba je bila takoj na licu mesta in ubranila, da ni ogenj uničil tudi obleke in žita, ki je bilo v kašči. Hvala Bogu, da je pihala ugodna sapa in je deževalo. Čast in priznanje tudi požrtvovalnim ognjegascem in mladini kakor tudi vojakom, ki so prišli na pomoč.

Požar je uničil v Bohovi vasi pri Hočah (mariborska okolica) 24 poslopij. Otroci so kadili cigarete in zanežili požar v hlevu posestnika Rotha. — Svarila, naj bi starši in varuhi zapirali ter skrivali užigalice in cigarete pred otroki — so torej zastonj.

Vojaške novice.

Zahvale. Dragi »Domoljub«! Le pridno nas obiskuj v te visoke bojne poljane. Čeravno ni nobenega pravega pota med razpokami in pečinami skalovja, pa vendarle prideš k nam vsak teden; saj te pa tudi težko čakamo, da izvemo kaj novic iz domovine. Najlepše se ti zahvalujemo ter pozdravljamo vse bralce »Domoljubove« s tukajšnjih višav: Senk Ivan, Jožef Habič, Krušič Peter, Jernej Jereb, Anton Bidovec, korporal.

Dragi »Domoljub«! Ne moremo popisati, s kakšnim veseljem te sprejmemo in čitamo. Iz srca se ti zahvalujemo, da nas prideš obiskat vsaj ti iz drage domovine in nam pripoveduješ, kaj je novega tam zadaj za temi velikimi hribi, tam zadaj, kamor nam srce toliko hrepeni. Dragi »Domoljub«! Naznani vsem Slovincem in Slovenkam naše srčne pozdrave z visokih tirolskih planin. Slovenski tirolski strelci: Anton Jaksetič, Ilirska Bistrica; M. Kocijan, Planina; Anton Ivancič v imenu vseh drugih.

Čez 22 mesecev se je oglasil iz ruskega ujeinstva Janez Stare iz Srednje vasi (Češnjice) v Bohinju.

Odlikovanje pri mornarici. V priznanje zaslug za vojaško-sanitejsko oskrbo v vojski so bili odlikovani slovenski duhovniki: g. Anton Jarc, mornariški nadkurat, g. dr. Josip Sever, mornariški nadkurat, g. dr. Ivan Tul, mornariški kurat, s častnim križcem II. razreda z vojno dekoracijo. Mornariški superior g. Ivan Koršič je prejel častniški častni križec »Rdečega križa«.

Takih je malo. Četovodja Ivan Jošt iz Lipovec pri Celju si je prislužil v vojski že vse štiri hrabrostne kolajne, kar mu bo donášalo okrog 50 kron mesečne nagrade, oziroma pokojnine. Od poveljstva južne armade je pa prejel poleg tega še 400 kron darila. — Jošt je navdušen Slovenec.

Zlat zaslužni križ je podelil cesar bogoslovnemu profesorju v Mariboru dr. Fr. Lukmanu za požrtvovalno in prostovoljno dušnopastirsko sodelovanje v vojnih bolnišnicah.

Takega pa še ne. Tekom sedanjega svetovnega bojevanja ni bilo nič manj kot 34 vojnih napovedi.

Za domovino. V boju z Lahom je padel 19letni mladenič Josip Rebolj izpod Svete Gore pri Litiji. Zadet je bil od sovražnikov svinčenke 21. julija ter je v desetih minutah izdihnil. Sedaj počiva na visoki planoti v lepem gozdiču. Bodi mu lahka koroška zemljica! Po njem žalujejo domači in tovariši Albin Senčar, Jakob Žirovnik, Fr. Zajc, Janez Struna, Josip Živalič, Josip Slak, Josip Urbas, Fr. Zupancič, Ferdinand Zalar, Ferdinand Žibert.

Pozdrav iz domovine. Vsem fantom in možem pošiljamo na Zaplazu zbrane žene in dekleta Trebanjske dekanije srčne pozdrave na bojne poljane. Zbrali smo se tu gori s svojimi dušnimi pastirji, da izprosimo Marijo pomoči Vam, svojim braniteljem, in skorajšno končno zmagajo. Marija z Vami! Iskreno pozdravljeni!

Invalidom. Čuli smo, da nekateri invalidi, ki imajo knjižice, ne dvignejo mesečnih prispevkov in podpore, dasi je de-

nar zanje na razpolago in pripravljen. Opozorjamo tem potom, naj se vsakdo obrne na pristojno mesto, da se mu odkazana podpora izplača.

Posredujemo. Koren Ivan (K. n. k. l. R. 29, IV. Res. Bat., 14. Komp., piše po »Domoljubu« svojim domačim: Draga mati, sestra in brat! Pozdravljam Vas ter naznanjam, da sem zdrav in »korajzen«. Povem tudi, da od Vas že dolgo nisem dobil nobenega pisma. Teško čakam, da mi sporočite kakšne novice iz domačih krajev. Tukaj se mi ne godi slabo, samo v visokih hribih živeti nisem bil vajen. Sovražnik nas pozdravlja s topovi, a mi mu dobro odgovarjamo. Z Bogom! Bog živi Avstrijo in našega cesarja!

V rusko ujetništvo je prišel po zadnjih bojih pri Oleszu južno od Dnjestra sin polkovnika viteza Pogačnika, kadet Bogdan vitez Pogačnik.

Junak s harmoniko. Ko so prodirali oddelki celjskega 87. pešpolka proti sovražniku in imeli vsled sovražničkovega gnja že precejšnje izgube, je vzel pešec Franc Jevnišek harmoniko v roke, izročil svojo puško tovarišu ter se postavil na čelo prodirajočega oddelka. Čepico je stisnil v žep in začel igrati cesarsko pesem neprestano prodirajoč proti sovražniku. Moštvo, ki mu je sledilo, je s pevanjem cesarske pesmi udrlo v sovražnikovo postojanko in jo zavzelo. Za ta junaški čin je bil Jevnišek odlikovan z zlato hrabrostno kolajno. Čast slovenskemu junaku!

Vojak ušnil. Pri kopanju konj v Vipavici pri Prvačini se je ponesrečil in utonil topničar Franc Žiberna. Bil je pošten in priden mladenič.

Poročnik rešil življenje trem dijakom. V Savi pri Krškem so se nedavno kopali trije dijaki. Eden je začel v vrtinec in se jel potapljati. Druga dva sta ga reševala, a ju je tudi zgrabil vrtinec. Na dopustu bivajoči poročnik Vladimir Pfeifer je skočil oblečen na rešilno delo. Posrečilo se mu je, da je vse tri izvelkel iz vrtinca; bil je sam v smrtni nevarnosti. Vrlemu rešitelju čast!

Razne novice.

Pozor! Tudi v vojskinem času se ne manjka sleparjev. Tako se čuje, da hodijo semintje med kmeti nakupovalci, ki »farbajo«, da kupujejo za vojaštvo, kar pa velikokrat ni res. Ker te datjave niso nikjer štete, so dotični posestniki v toliko na slabšem, ker oblasti potem iste pridelke še enkrat od njih zahtevajo.

Begunci. Novih goriških beguncev je okrog 6000. Tisti, ki hočejo biti deležni državne podpore, morajo oditi v Lipnico, odkoder jih 3600 odpeljejo v okraja Bruck in Gänserndorf na Nižje Avstrijskem, kjer jih naselijo po občinah. — Dveh podpor, vojaške in begunske, ne prejme nihče. Kdor se more sam vzdrževati ali ima dovolj zaslužka, naj se ne oglašja za barake.

Mast in olje. Dne 15. septembra stopi v veljavo naredba notranjega ministrstva, ki uvaja uradne izkaznice za mast in olje.

V katoliško Cerkev je bil sprejet dne 20. avgusta 15letni protestantovski mladenič Rihard Rapoš iz Prevalj na Koroškem. Pri slovesnem obredu so bili ljudje do solz ganjeni.

Devetletni tat. V Trstu je zmaknil devetletni Hugo S. pri njegovi materi nastanjenemu mesarju Otiliju Povšetju 13.500 K. To vsoto v bankovcih je deloma poskril, deloma pa razdelil med razne tovariše in drugam. Ko je prišla tatvina na dan, je policija šla na lov za denarjem ter našla še 6768 K. Nekaj oseb so zaradi prikrivanja ukradenega denarja zaprli.

Smrt slovenskega telovadca v Ameriki. Meseca julija je utonil v jezuru Erie znani telovadec Vinko Pristov. Ko se je kopal, ga je prijel krč ter se ni mogel rešiti, dasi je bil dober plavač. Z njim se je potopil tudi neki prijatelj, ki ga je hotel rešiti. Pristov je doma z Jesenic.

V spomin na padlega sina. Kanadski železniški »kralj« lord Saughnessy namerava v spomin na svojega v vojski padlega sina Friderika podariti 1000 farm z vsemi poslopji in pritliklinami za vojne domove in zavetišča. Vse stroške bo sam prevzel.

Malo poučeni v verskih resnicah so, kakor se sedaj kaže, angleški vojaki, osobito v severnih angleških provincih. Iz vojaških taborišč hodi na stotine mož v katoliške cerkve, dasi so anglikani. V Brighthouse pride vsak dan v ondotno cerkev sv. Jožefa po 300 vojakov k sv. maši, četudi so protestantske vere. Ko bi bili Angleži v verskih stvareh dovolj poučeni, bi protestantizem ondi kmalu izginil.

Obresti bo treba plačati — namreč od sedanjega vojnega posojila, in sicer v znesku 748 milijonov kron. (Štiri dosedanja vojna posojila znašajo 13½ milijard kron.) Vlada išče virov za obresti ter bo uvedla, oziroma povišala dosedanje davščine. Zvišala bo posredne in neposredne davke, poštno in brzojavno pristojbino in železniške tarife. V Nemčiji so te stvari deloma že urejene. Pri dopisnicah vidimo znamke po 2½ feniga poleg navadnih za 5 fenigov.

Stanje živine v Nemčiji. Po zadnjem štetju ima Nemčija 20 in pol milijona glav goveje živine, 3 in četrt milijona konj, 17 in četrt milijona prašičev, 3 in pol milijona drobnice.

45.000 visokošolcev je sedaj uvrščenih v vseh četah nemške armade. Ker je bilo pred vojsko na vseh 22. nemških univerzah 52.000 visokošolcev, je torej v celi Nemčiji le 7000 višjih dijakov, ki niso na bojišču.

Panamski prekop zavarovan. Panamski prekop straži sedaj 10. inf. polk ameriških Združenih držav. Med moštvom je 50% katoličanov.

Zbirajte stare papirje! Vsled pomanjkanja sirovin, ki so potrebne za izdelovanje papirja so začeli dajati velike množice

ne že desetletja skrbno shranjenega popisanega papirja v papirnice, kjer se bo iz teh zalog napravil nov papir. Vsled požrtovalnosti prebivalstva se je dosegel že lep uspeh. Ne sme se pa prikrivati, da je med to zalogo papirja marsikatera listina, ki je velike važnosti, morda naravnost zgodovinsko važen dokument. Namen teh vrstic ni, da bi hoteli ovirati upravičeno in potrebno zbiranje starega papirja, marveč opozoriti hočemo le, naj bi se ne uničil papirji, ki so vredni, da se spravijo in ohranijo.

Seveda ni posebno lahko presojati, ali imajo taki stari papirji zgodovinske vrednosti, ali ne. Vtem slučaju daje potrebne nasvete in pojasnila c. kr. arhivski svet (Dunaj I., Marc Aurelgasse 5), ki je vedno pripravljen pojasniti, kaj se lahko uniči in kaj naj se še nadalje spravi.

Dopisi.

Z Blok. Janez Hribar, posestnik na Benetah, rezervni prostak pri 17. pešpolku, je odšel takoj v začetku vojne z Italijo na italijansko fronto, kjer je bil 13 mesecev vedno zdrav. Proti koncu junija 1916 pa vsled revmatizma ni mogel več prenašati vojaških bremen in se je 1. julija 1916 zgasil za bolnega. Ravno ko je salutiral častniku, ga je zadela nemila usoda. Priletela je granata z italijanske strani v bližino in drobci so odleteli njemu ravno v glavo; z besedami »Jezus Marija« se je zgrudil mrtev na tla. Sedaj počiva v vzočju gore Cime 12. Omenjeni je bil skrben oče in zapašča žena z devetimi otroki. Padlemu junaku hodi blag spomin in lahka tuja zemlja!

Semič. Tudi pri nas molimo za skorajšnje zmago, srečen izid vojne, za vojake. Pretekli teden smo napravili procesijo v ta namen na Smuk k prenovljeni cerkvi Matere božje. Dasi ne občutimo vojske v toliki meri kot ponekod drugod, vendar smo že in bomo še morali na oltar domovine položiti marsikako žrtev. Dočim smo lani celo leto izvedeli za kakih deset padlih, smo letos že dobili doslej poročila o dvanajstih; samo zadnji čas o sledečih: Štubler Jožef, Plut Jožef, Golobič Janez, Košec Jakob, Golobič Alojzij in Mavsar Janez. Izgubili bomo tudi po širni fari in še dalje, lepo doneči zvon, ki nas je dosedaj tako dobro varoval toče in razganjal oblake, s nosi napis: Treska in hudega vremena, reš nas, o Gospod! Bomo pa z molitvijo in z življenjem skrbeli, da bo Bog nam in našemu trtju prizanašal tudi v prihodnje.

Ljubno. Dne 20. avgusta je napravila tukajšnja dekliška Marijina družba sicer priprosto, pa lepo domoljubno slavnost. Pred s cvetjem in zelenjem okinčano podobico cesarjevo je tukajšnji gimnazijec, g. E. Markošek, proslavljal cesarja in armado, zvestobo in vdanost slovenskega naroda do prestola Habsburžanov. Po govoru se je zapela cesarska pesem. Potem je stopil na oder g. župnik G. Vilman ter opisal vsebino lepe igre: »Na Marijinih srcu«; orisal je zlasti značaje oseb v tej igri. — Nato je sledila predstava, ki se je

prav dobro obnesla. — Trudu, ki so ga imela dekleta in g. učitelj pri učenju in vajah, je bil primeren tudi uspeh. Bilo je čistega dobička 103 K 1 vin. Zahvaliti se moramo za to znatno vsoto tudi slav. občinstvu ne le iz domače, temveč tudi iz sosednjih far. — Polovico zbirke smo poslali »Rdečemu križu«. polovico pa za goriške begunce.

Iz Istre. G. župnik Marinčič iz Podgorja je bil 31. avgusta brzojavno poklican v vojaško službo. Oskrbo župnije Podgorje je prevzel g. župnik Šašel iz Klanca pri Hrpeljah. — 50 letnico rojstva je praznoval 31. avgusta g. Rajmund Logar, kurat na Pregarjah. Bog ga živi še dolgo let. —

Vojno zavarovanje za občino Materija je prevzel g. nadučitelj Šiškovski iz Hrpelj. Uradoval bo v Hrpeljah v šoli od 4. sept. naprej vsak dan do konca šolskih počitnic od osmih do ene pop. Potrebno je, da se zavaruje vsak vojak na bojišču, delavec in ujetnik.

Pogoji so zelo ugodni: za vsakih 1000 kron plača vojak do izvršene 12 letne službene dobe 70 kron; črnovojniki plača 55 kron; vozniki sanitetec 45 kron; delavec 25 kron; vojni ujetnik, če se z dopisnico dokaže, da je bil vsaj pred tremi meseci živ, plača 60 kron. Zavarovalnica velja eno leto. Zavarovalnica je državna ustanova in ima 60 milijonov jamstva. Premije si odtrga pri podporah c. k. davkarja v Podgradu.

Mrtvi, ujeti in ranjeni iz vasi Kozjanec, župnije Brezovica: Družina Anton št. 4, umrl za ranami v Črnovicah 21. jan. 1916; Filipčič Anton, št. 25, invalid, biva doma; Firm Štefan, št. 3, dvakrat ranjen v Galiciji, se pogreša od 20. marca 1915; ruski ujetniki iz Przemisla: Janez Sluga, št. 38; Anton Gustinčič, št. 6; Franc Zadnik, št. 28; Peter Malečkar Padež, št. 16; Anton Vatovec, št. 12; Jožef Zadnik, št. 32. V zadnjih bojih ranjeni: Franc Zadnik, št. 32, vdružen ranjen v Galiciji; Andrej Zadnik, št. 36; invalid doma; Anton Zadnik, št. 29; Ivan Kovačič, št. 20, oba ranjena v Tirolah. Od zadnje ruske ofenzive v Galiciji oziroma Bukovini se pogrešajo: Anton Zadnik, št. 2, ima 4 otroke; Jakob Firm, št. 3; Franc Kovačič, št. 20.

Mrtvih, ujeti in ranjeni iz Ostrovice: Janez Ivančič, št. 2, padel 7. avg. 1915, zapušča 3 otroke; Janez Ivančič, št. 3, umrl v Srbiji, zapušča 2 otroke. — Jožef Ivančič, št. 2, ujet; Anton Ivančič, št. 3, se pogreša že 2 leti; Jožef Ivančič, št. 3, se pogreša 3 mesece; Jožef Dujmovič ujet v Rusiji, Franc Dujmovič se pogreša že 2 leti; Janez Mezgec, št. 8, ujet v Rusiji, ima 4 otroke; Peter Mezgec, že 2 leti pogrešan, zajet v Srbiji; Anton Mezgec, št. 10, ujet v Rusiji, že 2 leti pogrešan; Franc Dujmovič, št. 11, se pogreša že leto dni na galiskem bojišču; Franc Resinovič, ujet v Rusiji, se ni oglašil že 14 mesecev; Jožef Štravs, Padež št. 19, ujet v Rusiji; že leto dni ni pisma od njega.

Umrl so za domovino: Iz župnije Hrušica: 1. Jožef Cek št. 2, fant, padel jeseni 1915 v Karpatih; 2. Franc Mavrič, št. 21, poročen, padel na italijanskem bojišču; 3. Anton Cek, št. 45, fant, padel spomladi na Tirolskem; 4. Anton Cek, št. 81, fant, padel na italijanski fronti; 5. Anton Tomažič, št. 37, fant, umrl nagle smrti na Štajerskem; 6. Tomažič Štefan, fant, št. 31, padel 12. februarja 1916 v Galiciji; 7. Cek Anton, št. 2, ranjen na desni roki; 8. Ivan Fabijančič, št. 94, ranjen in ujet.

Podbeže: 1. Anton Jursinovič, št. 29, umrl 22. oktobra 1915 na italijanskem bojišču, star 38 let, oče dveh otrok; 2. Anton Valenčič, št. 4, star 22 let, padel na ruskem bojišču 10. junija 1916; 3. Josip Čuž, mladenič 18 let, padel 18. novembra 1915 na italijanskem bojišču. Javorje: 1. Andrej Mikolj, št. 43, fant, je najbrže bil ubit v Srbiji, poldrugo leto ni od njega nobenega glasu; 2. Vatovec Anton, št. 17, fant, padel pred enim letom v Galiciji; 3. Valenčič Anton, št. 33, poročen, padel v Galiciji; 4. Valenčič Jožef, št. 34, poročen, ranjen v Galiciji in hodi ob palcih; 5. Valenčič Jožef, št. 12, ranjen na italijanskem bojišču. Obrov: 1. Franc Dodič, št. 16, fant, padel v Tirolah; 2. Anton Dodič, št. 39, mož, padel v Galiciji; 3. Andrej Dodič, št. 59, fant, ga pogrešajo že eno leto; 4. Anton Delfar, poročen, oče 7 otrok, padel v Galiciji; 5. Anton Miklavc, št. 46, se pogreša že eno leto; 6. Anton Dodič, št. 25, poročen, oče 11 otrok, umrl vsled dobljenih ran 8. avgusta 1916 v bolnišnici na Koroskem. Njegov sin Anton se nahaja kot ujetnik na Ruskem; 7. Anton Dodič, št. 33, padel v Galiciji; 8. Štefan Fatur, št. 8, je umrl vsled bolezni. Gradisce: 1. Dodič Jožef, št. 32, fant, padel 10. januarja 1916 na Goriškem; 2. Volk Andrej, št. 16, umrl 3. aprila 1915 na ranah v Košicah, Ogrsko; 3. Šturm Jožef, št. 38, padel v Galiciji.

Iz župnije sv. Ivana Krstitelja v Predloki se nahaja 64 vojakov v ruskem ujetništvu; nastanjeni so v raznih mestih evropske in azijske Rusije. Župnija šteje 2300 duš.

Listek

Iz časov čarovnic.

Črtica iz naše preteklosti.

Spisal Podgoričan.

(Dalje.)

Sosedje so mu kimali, ker jim je tako iz srca govoril, in so zaničljivo pogledovali Polono, ki ni mogla drugega navesti za dokaz, da ni čarovnic, kakor vikarja in pa »gnadljivega gospoda ercepistarja«.

»Jaz jih ne morem pogruntati!« pritrdi eden kmetov. »Vsi vidimo, da je toča pobila, pa vemo, da so jo naredile čarovnice, pa še tega povedati ne smemo, ako nečemo, da nas birič ne vleče na Rtnek.«

»Toča je od Boga!« zakriči Polona srdita, ker ji ne verjemo.

»Molči, baba, da tebe ne obdolži mo!« jo zbode Škander.

»Oh, lejte, lejte, Muhiča! Lejte kaj nesel!« opozori eden vso gručo in gleda pozorno po vasi. Vsi se ozro v ono smer in zapazijo kmeta Muhiča, ki je na dolgem drogu nesel neko reč. Radovednost se jim je zrcalila na obrazih.

Muhič pride ves blede do gruča in pravi srdit: »To-le sem našel! Sedaj naj pa še kdo reče, da ni čarovnic, da niso naredile današnje toče. Lejte!«

Vsi so ogledovali stvar: kos nekega oblačila.

Muhič pa nadaljuje: »Šel sem gledat doli v ograjo, kjer je zorel ječmen, ako je morda ostal kak klas, da bi ga pobral in bi se ga morda spravilo v stope, ker smo komaj čakali »ješprenja«. Od Svečnice ga že nismo videli na mizi in vsi smo si ga že prav želeli, ker ješprenja se človek lahko pošteno najé, kaj bi tajil. Sedaj je pa vse vrag vzel, ječmen in ješprenj. Niti klasu ni več na njivi; nobena bilka ne stoji pokonci. Vse je ssekano in povaljeno, kakor bi bila ravno na moji njivi toča izvalena. Ko sem to gledal, so mi kar solze prišle v oči, in v grlu me je nekaj zgrabilo. Rad bi bil molil, pa nisem mogel, samo gor sem pogledal ter se spomnil vikarjeve pridige, da ni čarovnic.

In ko sem tako gledal kvišku, so ostale moje oči na tisti visoki topoli, ki raste skloni njive ob vodi in so opazile nekaj črnega, ki je viselo na nji skoraj prav na vrhu. Takoj je vstala sumnja v mojem srci, šel sem blizu, da si ogledam stvar, zakaj čudno je bilo to. Nobenega peresa ni več na topoli, tako je gola, kakor je bila o Božiču, samo to na njej. Ali samo do tega toča ni imela moči? ... Ali pa ni morda šele po toči prišlo gori? ... Ni li pozabila kaka čarovnica tega? In takoj sklenem, da snamem to dol in prinesem sem, da vidimo vsi, kako in kaj da je.«

Vsak je bil prepričan, da je to pozabila čarovnica. Radovedni so ogledovali, kaj je, a dotakniti se tega noben ni upal. Ko tako gledajo, pa naenkrat pravi Škander: »Meni se zdi, da poznam to cunjo. To je tržaška ruta.«

In zdaj se je vsem zdelo, da poznajo to stvar. »Saj res, rdeča tržaška ruta je!«

»Bomo že videli, čigava je in kdo je točo naredil,« pravi Škander dalje in predrzno seže po tisti stvari, po tržaški ruti. Prvi hip se vsi nekoliko prestrašeni umaknejo, ker coprnih stvari se niso radi dotikali. Ko so pa videli, da se Škander ničesar ne boji, so prinesli bliže nosove in gledali, kako je Škander tisto ruto razvozljal. Iz rute so se vsuli lasje, in ljudje so kar odskočili.

»Ja, zato je toča tako čista danes, ker ni las vmes,« pravi eden. Vsem se je zazdelo, da je toča silno čista.

Vik in krik na vasi je privabil mnogo ljudi gledat tisto stvar.

»Jaz pa poznam to ruto,« pravi nekdo iz množice. »Andraž Cvet, tisti, ki

nosi laško robo okrog, jo je imel za vratom.

»Je že res,« vzklikne Mahnečka in tleskne z rokami. »Ježeš, Lucija, kaj si naredila!«

»Rotarica?« jih povzame takoj deset.

»Lucija Rotarjeva je imela to ru-to,« pove Mahnečka. »Ježeš! Ježeš! kaj je naredila!«

»Točo! Prokleta čarovnica!... Pa pravijo, da ni čarovnic. Prokleta baba!« so vpili in kleli vse vprek, in dobro je bilo, da ni bilo Lucije Rotarjeve poleg. Raztrgali bi jo bili.

Škander stopi k Poloni, upre roke v bok in jo ogovori zasmehljivo: »No, teta Polona, kaj pa oni pravijo? Gospod vikar pravijo, da ni čarovnic, gospod »erepristar« ne verjamejo, da bi bile. Lucija Rotarjeva pa kar točo pripocra. Hej, tetka Polona, ali ni čarovnic?«

Polona pa mu obrne hrbet in gre v stran govoreča sama sebi: »Vikar pravijo, da ni čarovnic, in gnadljivi gospod »erepristar« pravijo, da ne smemo vanje verjeti. Komu naj vendar verjamem? ... O ta Lucija! —«
(Dalje.)

† Andreju Lenarčiču

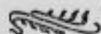
iz Sevnice, padlemu na laškem bojišču.

Tudi Ti
slednjič si podlegel;
častno smrt na polju slave
si dosegel!

Srce blago
Ti prebila je svinčenka.
Smrt junaka, lepa smrt!
Vendar duh je moj potr...

Misel ta je grenka,
da bi skoraj ne vrjel,
da Te nikdar več na svetu
ne bom videl, ne objel.
Spavaj sladko!
Boj si dokončal.

Oča stari!
Ne žaluj nikari!
Mamica, solze obriši!
Slava Tebi, slava hiši,
ki junaka je rodila,
kakor on je bil!
Z Bogom, ti tovariš mili!
Vid z Mirne.

Slike in črtice z bojišč.

Iz tistih dni ...

Kapucinski redovnik P. Gabriel Bajec opisuje doživljanje pred slovesom iz Gorice. Iz pisma povzamemo sledeče:

Izvedel sem, da me imate za mrtvega. Še sem živ, pa še kako! Ali prav komaj sem utekel smrti. V soboto, dne 5. avg., je zadela velika granata pri Usmiljenih bratih zvečer ob 1/27. uri. Ubila je blagega

72letnega starčka subprijorja o. Vita Krikavo, in hudo poškodovala priyorja o. Longina. Pošljejo pome. Brž hitim tja med strašnim bobnenjem in žvižganjem. Pa subprijorja najdem že mrtvega in vsega ožganega, priyorja pa so bili že prepeljali v bolnišnico usmiljenih sester. V nedeljo sem maševal tamkaj, obiskal in obhajal ranjenca priyorja. Ko sem se vračal proti domu, so ljudje bežali ven iz mesta proti Panovcu — bežali in jokali. Nekdo mi reče: »Bežite, nikar ne hodite v mesto, strašno je.« Na levo in desno so mi padale granate in se sipali šrapneli. Dospel sem na trg Sv. Antona. Dva metra pred menoj se razpoči ognjena granata; naenkrat se zasveti po celem trgu: lučka pri lučki. Skočim proti palači, da bi ubežal v vežo, pa vrata so bila zaklenjena. »Povero padre, povero padre!« (ubogi pater) kličejo na nasprotni strani; jaz pa jo uberem preko ogenjčkov proti via Rabbata. Kar poči šrapnel; uberem jo nazaj na trg Sv. Antona in vedrim v neki veži, potem pa brž nazaj v via Rabbata. Od veže do veže sem begal in iskal zavetišča, ker so tako gosto pokali topovi. Pridem domov. Čakalo je še nekaj preplašenih ljudi za spoved, bila je sv. maša. Odidem proti kuhinji; kar prijoka granata, zažvižga in tresči. Vsi kosčki stekla, kar ga je še ostalo po oknih zažvenketajo po tleh; prah in dim se privali po vseh hodnikih. V cerkvi strašna panika. Granata je zadela v kapelico sv. Frančiška na evangelijski strani, porušila zid do tal, oltar pa raznesla po cerkvi; velikanski kip sv. Frančiška v objemu Kristusovem leži vznak na kupu groblje. Ker je bila sv. maša na drugi strani, je bilo ljudstvo vse skupaj, le nekaj jih je sedelo v bližini nesreče. In čudno! Ne eden ni bil ubit, ne eden težko ranjen, 6 do 8 jih je bilo lahko ranjenih. Ljudje vpijejo, jokajo, begajo, pa ne upajo se na cesto. Cel naval ljudstva udere v samostan, v klet. Moški, ženske, otroci, vse se gnete v kleti, joka in moli; granate pa treskajo naprej in naprej. V torek je vihra divjala naprej. Ob 1/22. uri prileti šrapnel, prede-re streho in strop pred mojo celico in opraska še enkrat moje stene. Ni me bilo notri. Uro pozneje pa pride poročilo: »Brž ven in naprej proti Ajševici.«

Gospodarske stvari.

Tržni in gospodarski pregled.

Najvišje cene. Pri nas in na Nemškem so bili nekateri nevoljni, ko je vlada določila najvišje cene tudi za tuja živila. Bili so v strahu, da bomo zdaj premalo hrane iz tujine dobili. Toda naredba se je vendarle izkazala. Poprej so bogatini in špekulanti kupovali blago na tujem za vsako ceno. Naš denar je šel iz države, pravzaprav naše zlato. Čim več ga je šlo, manjša je bila na tujem veljava našega denarja. Dobička ni imelo ljudstvo, ampak oni, ki si lahko vse privoščijo. Zdaj so jim peruti postrižene, čez najvišje cene ne morejo lahko. Razen tega pa dobi blago le dotična centrala, pod katere področje bla-

go spada. S tem je pa tudi nehalo ono licitiranje v cenah, ki je tudi pri nas cene vedno bolj kvišku gnalo.

Omejitve mesa. Prav resna je nemška naredba, da od 2. septembra ne bo nobeden smel na teden čez 250 gramov mesa porabiti zase. V tej četrt kile je tudi posušeno svinjsko meso ali perutnina. Vzame se meso, kakršno se dobi, torej so vštete tudi kosti v tej teži. Dovoljeno je pa jesti meso zajcev ter gozdno perutnino: jerebice, kljunače, race itd. Perutnino sa zato všteli, ker se boje, da bi gospodinje začele preveč perutnino klati in bi se množina jajc še bolj zmanjšala. Če ima kdo meso sam doma, ali ga dobi v dar, ne sme zaužiti več kakor četrt kilograma mesa na teden. — Kakor se kaže, imajo gori veliki strah, da bo mesa zmanjkalo. — Pri nas te omejitve še ni. Omenilo in priporočalo se je pa le, naj se za civilno prebivalstvo klanje za nekaj časa popolnoma ustavi. Upajmo, da se ta svet ne izpelje, ker je ravno med civilnim prebivalstvom veliko bolnikov, starih in slabotnih, ki meso nujno rabijo. Če bomo varčno delali, nam mesa za enkrat ne bo še zmanjkalo.

Avtomobili po vojski. Na Francoskem primanjkuje kmetom konj za vprego, ker je vse najboljše vojaštvo pobralo. Vlada namerava težke vojne avtomobile prepustiti po vojski kmetijskim zvezam in zadrugam. V ta namen je že določena posebna komisija. Ti avtomobili bi služili kmetom, da se vpe-lje nov način gospodarstva, kjer se bolj rabijo stroji; dalje za občinska dela (poprava cest, naprava in vožnja gramoz, izsuševanje itd.), za obdelovanje in izboljšanje kmečkih zemljišč. Namen je jako lep in zelo potreben. Tudi pri nas bi se lahko napravili potrebni koraiki. Kako važno bi bilo to za vožnjo peska po cestah, za globoko oranje — do 50 cm — kakor je drugod v navadi, za napeljavno gnojnice na daljne travnike. Seveda ne čutijo zdaj kmetje potrebe, ker koristi ne poznajo.

Francoska vlada hoče te avtomobile dati v kraje, kjer sedaj vojska divja, potem tudi drugim okrajem pod sledečimi pogoji:

a) Avtomobile bo dala vlada le v najem. Po francoski postavi jih ne more prodati; če prodajo, bo imel vsak pravico dražiti. Vlada jih hoče dati le kmetom, ki pa navadno nimajo največ denarja in še veliko manj podjetnosti. Če jih podari, ima sama občutno škodo in pozneje nobenega vpliva na avtomobile. Kmetje bi tudi ne gledali posebno na blago, katero so zastoj dobili. Dala jih bo torej v najem, toda nikdar posameznikom, ampak le velikim zvezam kmetov, zadrugam ali občinam;

b) pred oddajo se bodo avtomobili namenu primerno predelali, torej tako napravili, kakor jih bodo kmetje potrebovali;

c) ker ni znano, koliko časa bodo dobri, bodo prvih pet let plačali dve tretjini kupne najemščine, zadnjih pet let pa eno tretjino. Posamezne dele, ki se kmalu obrabijo, bo država precej

dala. Uspeh tega dela je odvisen od spretnosti osebe, ki dobro pozna stroj in potrebe kmetijstva. Udje naj plačajo najemščino po meri porabe;

d) strojne zadrage, ki se tega lotijo, bo država podpirala s kreditom in podporami.

Misel je zelo zdrava, tudi izpeljava srečna. Prav bi bilo, ko bi se tudi pri nas kaj potrebnega poskusilo.

Vsled suše na mnogo krajih že zdaj primanjkuje živinske krme. Nekateri gospodarji so živino že odprodali. Še je čas, da pobremo prav vse, kar živina uživa. Po našem nasvetu so tu in tam začeli v gozdovih kositi in žeti travo. Na stotisoče centov dobre trave je še zdaj v gozdovih. Noben pameten gospodar ne bo nevoljen, če v sedanjih stiskah kak revež v gozdu travo pospravi. Tudi koruzna stebila se dajo vsa dobro pokrmiti. Veliko premalo smo pa doslej porabili krompirjevo. Vleposesnik in parni mlinar Albert Rulav poroča, da pokrmi prav vso krompirjevo govejo živino. Kmetom popisuje svoje ravnanje tako-le: Suho krompirjevo sem razrezal v rezanico. To rezanico sem spravil v kotel ali brzoparilnik in pridelal na 100 kg krompirjevine pol kilograma živinske soli. To se izpari, ne izkuha. Po parjenju sem vodo odtočil in dal pripravljeno krmo kravam. Precej, ko so prinesli izparjeno krompirjevo v hlev, so postale krave pozorne na prijeten vonj. Vsaki sem dal njeni del in kar bliskoma je vsaka vse použila. Drugi dan sem dal ravno na ta način še enkrat toliko z istim uspehom. Dal sem je tudi teletom, ki se po njej dobro debelijo. Zoprni okus, ki ga ima krompirjeva, odvzame parjenje in pridejana sol. Krompirjeva naj se pred kopanjem, ko je še malo zelena, poizruje in posuši. Zadostuje pa tudi pri kopanju, da je manj dela. 1 cent take krompirjevine zaleže za 2 centa dobrega sena. Krma, pripravljena po danem navodilu, je gotovo živini neškodljiva. Zakaj bi ne poskusili tudi s krompirjevo, ki se navadno po njivah seže?

Premog. Na Francoskem zelo primanjkuje premoga. Pred vojsko so ga doma nakopali do 4-1 milijona vagonov, od Angleške so ga dobili pol milijona. Polovica domačega premoga je odpadlo, ker so tiste kraje Nemci zasedli. Če vse moči napno, ga nakopljejo doma nekaj čez 2 milijona vagonov. Toda porabijo ga vsled vojnih potrebščin čez 7 milijonov. Nekaj pač da Angleška; na mesec 150 do 160 tisoč vagonov. Toda vse to je veliko premalo za francosko zadrego. Iz Nemčije in Belgije ga zdaj ne morejo uvažati.

Cokle. Povsod so ljudje začeli rabiti cokle. Najboljše in najcenejše, kar smo jih dosedaj videli, izdeluje oddelek c. kr. namestništva v Gradcu. Natančni naslov je: Hauptkanzlei der k. kr. Staathalterei für Abgabe billiger Bedarfsartikel, Graz, Burggasse 2, II. Stock. Zadosti bi bilo, če v vsaki kraj ene pridejo, ker bi jih po kmetih ob de-

ževnih dneh ali pozimi prav lahko doma naredili.

Dunajski trg. Dne 28. avgusta je bilo na Dunaju 1550 govedi. Zivali so se prodajale po cenah prejšnjega tedna. Po novi odredbi ministrstva se ne sme več meso in loj od govedi ali ovac skupaj prodati. Vsi mesarji morajo do 3. vsakega meseca poročati glavarstvu, koliko govedi in ovac so v preteklem mesecu poklali, koliko je bilo loja in kako se je porabil. Če se zahteva, se mora loj tako porabiti, kakor se jim ukaže. Hočejo, da bi se loj kolikor mogoče za zabelo porabil. Loj se mora ločiti od mesa povsod, kjer je mogoče. Prešiči imajo cene prejšnjega tedna. Na Dunaju je v tej kupčiji zmeda, kakor je bila poprej.

Najvišje cene za krompir. Izšla je nova ministrska naredba, ki določa nove najvišje cene za krompir; in sicer znaša cena za krompir od 1. do 15. septembra 12 K, od 16. septembra do 28. februarja (1917) 9 K in od 1. marca (1917) 11 K. Te cene veljajo za prebrani krompir, ki je zdrav. Za neprebrani krompir so pa za isto dobo določene sledeče najvišje cene: 10 K, 9 K 50 vin. in 9 K. Te najvišje cene veljajo za meterski stot pri prodaji na debelo. Najvišje cene za krompir pri prodaji na drobno pa določa deželna politična oblast.

Nadomestilo za usnjate podplate. Na poseben način iz tankih križema lepjenih deščic sestavljene lesene podplate je iznašel ravnatelj Zavoda za pospeševanje obrti g. A. Springer. Podplati so sestavljeni iz več vrst deščic, ki so tako položene, da se doseže nekaj gibčnosti; tudi je lep take vrste, da se ne raztopi niti v vodi, niti v vročini. Vsled tega so taki podplati tudi nepremočljivi in so pač v današnjih razmerah tudi glede trpežnosti edino nadomestilo za podplate iz usnja. Pojasnila daje Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani, ali pa »Wirtschaftsabteilung des Steiermärkischen Gewerbeförderungs-Institutes in Graz, Burggasse 13«. Izdelovanje čevljev s takimi podplati se lahko ogleda in priuči pri navedenem Zavodu za pospeševanje obrti v Gradcu. Sicer je delo tako enostavno, da se ga lahko izvrši že po opisu, ki se dobi pri Zavodu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22.

Kurja in zajčja reja pod Rožnikom. Nemurni vodja vojaške zajčarne pod Rožnikom (v Ljubljani) stot.-avd. dr. Štefan Vozka pripravlja ne glede na svoje obilno delo, ki ga ima pri tukajšnjem vojaškem sodišču, zopet nekaj novega. Že z organizacijo zajčereje si je zaslužil pohvalo; sedaj pa hoče pod Rožnikom vpeljati tudi kurjerejo za 5. armadno poveljstvo. Na gnojišču najde perutnina še vedno veliko ovsa in drugih odpadkov od zajčje krme. Za perutinarstvo bodo zgradili nalašč še dva manjša in en večji paviljon. V vsakem bo prostora za 4 skupine; po 1 petelin in 15 kokoši. Na ta način bodo imeli tamkaj 12 petelinov in 180 kokoši, ki bodo razdeljene na medsebojno ločenih 12 oddelkov. Dr. Vozka računa, da bi bilo pričakovati od vseh kokoši kakih 23.400 jajec na leto, ako mu znese vsaka kokoš na leto vsaj po 130 jajec.

Za naše gospodinje.

Klobasice iz polenovke. Namoči polenovko in skuhaj. Razdrobi in zmešaj razsekljano meso s pečenim in zmečkanim krompirjem. Primešaj malo surovega masla in peteršilja ter naredi male klobasice; povaljaj malo z moko in opeci. Za to ni treba dosti masti. Namesto polenovke se vzame lahko tudi vsaka druga posušena riba.

Krompirjev kipnik s polenovko. Speci 12 krompirjev in pretlači jih skozi sito. Dokler je še krompir gorak, primešaj malo masti, žlico soli, par žlic kislega mleka ali smetane in tri rumenjake. Ko je dobro premešano, privrzi še malo sesekljane kuhane polenovke, kosček čebule, 3 žlice moke in naposled beljake; stresi vse to v namazano kožo in peci 50 minut.

Slanik s krompirjem. Dva slanika namakaj 24 ur v vodi; potem jih ostrži in razreži. Nalij gori 2 žlici olja, 3 žlice kisa, postupaj s ponrom in nareži čebule. Nato primešaj zrezanega pravkar kuhanega krompirja.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkev)

sprejema hranilne vloge, za katere aurci teče a Kranjska, in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka.

račne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Tedenska pratika.

Petek, 8. septembra: Rojstvo M. D. (Mali šmarijin dan.)

Sobota, 9. septembra: Sv. Gorgonij, muč. — Sv. Peter Klaver. († 1654.)

Nedelja, 10. septembra (XIII. pobink.): Sv. Nikolaj Tolentinski, spoznav. († 1246.) — Evang.: Jezus ozdravi deset gobavcev.

Ponedeljek, 11. septembra: Sv. Prot in Hiacint, muč. — Bl. Karel Spinola. († 1622.)

Torek, 12. septembra: Ime Marijino. — Sv. Gvido, cerkvenik. († 1012.) — Obletnica posvečenja prevz. knezoškofa Antona Bonav. Jegliča.

Sreda, 13. septembra: Sv. Virgilij, muč. — Sv. Notburga, dekla. († 1313.)

Četrtek, 14. septembra: Povišanje sv. križa. — Sv. Katarina Gen. († 1510.)

Solnce vzhaja ob 5. u. 31 m., zahaja ob 6. u. 25 m.

Luna polna dne 11. ob 9. uri 31 m. zvečer.

Sv. Peter Klaver.

(† 1654.)

Peter Klaver je bil rodod Španec in član Družbe Jezusove. Na otoku Majorki je prišel skupaj z jezuitskim bratom Alfonzom Rodriguez, ki mu je bilo že poprej po posebnem razsvetljenju znano, kako vneto in plononošno je deloval Peter za blagor neumrjčih duš. Prorokoval mu je, da bo nekoč pastoroval celo v daljni Ameriki med sužnji. In res. Najprej so ga predniki poslali v Kartageno (Južna Amerika), kjer je bilo središče trgovine s sužnji. Tu se je zavezal s posebno obljubo, da hoče vse svoje moči posvetiti nesrečnim, nevednim sužnjikom. Čez 40 let se je žrtvoval za olajšavo in za dušno zveličanje teh nesrečnežev. Samega sebe je imel navado imenovati »sužnja vseh sužnjeva«. Bil jim je apostol, oče, zdravnik in prijatelj. Če je le izvedel, da bo prišla ladja s sužnji, se mu je takoj zasvetilo oko veselja in nemudoma se je podal na krov, kjer je bil na pomoč revnim siromakom ter jim je preskrbel dušno in telesno pomoč. Edini počitek, ki si ga je po takem napornem delu privoščil, je bila nočna molitev, so bile spokorne vaje. Obdolžitve, da je ponavljal sv. krst, ga je začasno ovirala v izvrševanju apostolskega delovanja. Peter je mirno trpel tako dolgo, da se je črno obrekovanje razjasnilo in ovrгло. Bog je blagoslovil njegovo delo tako, da je narastlo število od njega krščenih zamorcev do 40.000. Papež Leon XIII. ga je sprejel 15. jan. 1888 med svetnike.

Iz izrekov sv. Petra Klav.: »Išči na zemlji samo to, kar je iskal Kristus sam: trudi se, da boš pomagal zveličati duše; delaj, trpi in umri za njih večno zveličanje!«

To in ono.

Kaj je »bojkot«? Tolikokrat se sliši beseda »bojkot«, pa skoro nobeden ne ve, odkod to ime. Leta 1879. je bil na Irskem kot oskrbnik in agent na lorda Erne (grofija Mayo) posestvih nastavljen Karel Boykott. Ker je bil znan kot zelo trd gospodar, je irska deželna zveza izdala zoper njega prepoved. Vsled prepovedi so odpovedali ravno

pred žetvijo vsi delavci, posli so zapustili hišo, vozniki ga niso hoteli voziti, v hotelih mu niso dali prenočišča, železnica ni hotela njegove živine spraviti na Angleško, mesarji, trgovci in peki mu niso hoteli prodati živil. Spoznal je sam, da kljub vojaški straži, ki ga je obdajala, ne more več v kraju ostati. Boykott je moral v Ameriko. Na starost je prišel na Irsko nazaj in se zdaj sam zavzemal za revne najemnike. Ime »bojkot« je pa ostalo kot zadnje sredstvo proti neljubim osebam ali napravam.

Zmešani pojmi. Naši sovražniki imenujejo napad in brezstidno početje Romunije »kulturno« delo; vožnjo »Deutschlanda« v Ameriko pa »barbarstvo«.

Pred sodiščem. Sodnik: »Kako se pišete?« — »Janez Respet.« — Koliko je hišna številka? — »Deset.« — Sodnik: »Dajte mu jih dvajset in pet!«

Najboljše spričevalo. Dijak A. premetava razne listine, ki jih ima spravljene v predalčku svoje omare. V roke vzame tudi zavoj z naslovom »Gimn. spričalac«. Gleda in gleda, nazadnje pa zamrmra v nizkem tonu sam pri sebi: »Jaka, obračaj in presočaj kakor hočeš; nazadnje moraš le priznati, da je še najboljše to-le spričalo, ki si ga brez truda in znoja pridobil, namreč: rojstvo in krstno spričalo!«

Najnovejše z bojišč.

Pri Oršovi se je položaj izboljšal. Mesto je v naših rokah; prodiranje Romunov ustavljeno.

Med Donavo in Črnim morjem so napredovale bolgarske in nemške čete. Blizu Dobriča, ki je zaseden, je vrgla bolgarska konjenica romunsko pehoto; ujetih 700 Romuncev, med njimi 10 častnikov. — Nemška morska letala so vrgla veliko bomb na romunsko mesto Konstanca ob Črnem morju; uspeh je bil dober. Nad Bukarešto so prišli Zepelini dve noči povrsti.

Ob švicarski meji grade Lahí strelske järke; najetih imajo 4000 delavcev.

Ob Sommi strašni boji. Topniški ogenj je presegal vso dosedanjo silovitost. Francozi in Angleži so doživeli strateški poraz; kljub grozovitim izgubam so le malo dosegli.

Švedska proti Rusiji z vojsko.

Vprašanja in odgovori.

K. J. D. — Jesenice: Županstvo naj pošlje tozadevni zapisnik in račun na poveljstvo onega oddelka, ki je les rekviriral.

M. O. — Lome: Karte za sladkor dobe in morajo dobiti tudi otroci; niso pa deležni kart za kavo, dokler ne izpolnijo 4. leta.

Št. Šk. — G. Kališče: Takih pojasnil ne smemo objaviti, dokler ne pride razglas od vojaške oblasti.

A. K. — Metlika: Če jemlje mlinar poleg plačila še merico, je to seveda napačno in krivično. Toda v te stvari posegati mi nismo upravičeni.

Dobre knjige.

Reja domačih zajcev. Sestavil stotnik-avditor dr. Štefan Voszka, vodja zajčarne armadnega poveljstva. Prevedel dipl. agr. Alojzij Jamnik. Cena 80 vin. Založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Kpjižica je izšla s posebnim odobrenjem c. kr. armadnega poveljstva in je čisti dobiček namenjen invalidom s soške fronte. Sestavljena je zelo praktično in bo brez dvoma pripomogla, da se bo pri nas v bodoče umna zajčjereja bolj gojila kakor dosedaj. Ima 20 slik in 11 navodil za različno pripravo zajčjega mesa.

Spolna nevarnost. Napisal c. kr. črnovojni nadzdravnik in primarij deželne bolnice dr. Fr. Derganc. Ljubljana, 1916. Založila Katoliška Bukvarna. 16 strani. Cena 10 vin. Drobna knjižica je namenjena vojakom, pa je tudi prikladna za druge odrasle ljudi, ne pa za mladino. Upamo, da bo pomagala obvarovati naš narod pred strašno kužno boleznijo.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Gradec, 30. avgusta: 44, 70, 2, 35, 88.

Linc, 2. septembra: 70, 16, 26, 37, 25.

Kupujem različne stare

CUNJE

in jih plačam po najvišji cen. Pojasnila glede cen daj špecerijška tvrška »Balkan« v Ljubljani.

SIROLIN "Roche"

Prsne bolezni, oslovski kašelj, naduha, influenci.

Kdo naj jemlje Sirolin?

1. Vsak, ki trpi na trajnem kašlju, lažje je obvarovati se boleznimi, nego jo zdraviti.
2. Osebe s kroničnim kašljem bronhijev, ki s Sirolinom ozdrave.
3. Vadušljivi, kašelj Sirolin znafno olehča naduho.
4. Skrofuzni otroci, pri kašljih učinkuje Sirolin z ugodnim vspehom na splošni počutek.

Se dobi v vseh lekarnah K. 4.-

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

NAZNANILO.

Vsled vojnih razmer se gostilna Ant. Grašiča
»Pri Pratkariju« v Polhovem gradu začasno
zapre. 2048

Mlinarja zanesljivo do-
brega in trez-
nega sprejme
po dogovoru **FRANC ŠKRABAR, Viš-**
nja gora. 1985

GORČEVA

KOLESA PRIZNANO KAJ
BOLJŠA SEDANJOSTI X

A. GOREC

LJUBLJANA MARIJE TERE
ZIJE CESTA 57. 14. NOVI SVET
NASPROTI KOLIZEJA. ZAH-
TEVAJTE PRVI SLOV. CENIK
BREZPLAČNO

Hiša

v kateri je stara pekarija na glavni
cesti v **Spodnji Šiški** nasproti bo-
doče župne cerkve, se pod ugodnimi
pogoji **proda.** 1800

Več pove lastnik **Rudolf Oroszy,**
Ljubljana.

Zelo dobro VINO, kislo vodo „SILVA“-vrec in SADJEVEC

razpošilja **A. Oset,** posestnik in lastnik
slatine, **Guštanj, Koroško.** 2033

Kuverte s firmo, pisma, račune itd.

izvršuje natančno
po naročilu
Katoliška
tiskarna
v **Ljubljani.**

Naročajte
„Slovenca“!

Edino dobri in solidni stroji so samo
„Gritzner“ in „Afrana“
Prednosti: kroglični tek, biserni
ubod (Perlistich). Pouk o vzevanju
in krpanju brezplačno v hiši.
Edina tovar. zaloga šivalnih strojev
Josip Petelin
Ljubljana
blizu franc. mostu, 3. hiša za vodo.
10letna garancija.

Odvetnik
Dr. Frančišek Pavletič
naznanja, da je otvoril
svojo odvetniško pisarno
v **Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6**
(poslopje „Ljudske posojilnice“,
odvetniška pisarna ga. dr. Ivana
Šusteršiča.) 2046

Bližajo se veliki dnevi sreče!

V času do 1. febr. 1917 izžrebani bodo glavni dobiki sledečih zbornih srečk:

Novih srečk Avstrijskega rdečega križa . 300.000 in 500.000 kron
Turških srečk 200.000, 400.000 in 200.000 frank.
30/0 zemljiških srečk iz l. 1880 90.000 in 90.000 kron
30/0 zemljiških srečk iz l. 1889 60.000 in 100.000 kron

17 žrebani vsako leto! Svota glavnih dobikov l. 1917:
3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7.— oziroma K 3-75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loteriji v slučaju neizžrebanja
izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročilom!

790

Srečkovno zastopstvo 12, Ljubljana.

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je:

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov
Ljubljana, Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznevrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom
zgradbe, 2. vse premično blago, mobilije, poljske orodje, stroje, živino, zvonove in enako, 3. vse poljske pri-
delke, žita in krmo, 4. zvonove proti prelomu, 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživeto
in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno
nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912 K 673.351-17, so poskočile koncem l. 1913 na K 735.147-17.
Toda, čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolj bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila daje ravnateljstvo, glavno poverjenišvo v Celju in na Froseku, kakor tudi
po vseh farah nastavljeni poverjeniki. Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omajajo!

1440

Ne puščajte otrok samih, da se požari omajajo!

Šriporočamo

kolinsko kavino primes
v korist obmejnim Slovencem!

**Kupujem orehove
češnjeve
hruševe
javorjeve
jesenove
hlode**
po najvišjih cenah. Ponudbe: HUGON
KRALJ, Ljubljana, Wolfova ulica št. 6.
2006

Suhe gobe,

črno in rdečo deteljo, kumino, janež, repno, korenjevo, razna travna in druga domača semena, prazne vreče kakortudi vse vrste deželnih pridelkov kupuje SEVER & Urbanič Ljubljana, Wolfova ulica 12. 1695

Izdelovanje in naj-
večja zaloga

**kilnih pasov
(bruh-bandov)**

Trebušni pas od K 5, 7,
8 do 20; kilni pasovi od
K 4, 5, 6 in 8; pasovi na
obe strani podvojeni same,
pasovi za otroke od K 1-60,
do 4. — Zaloga blaga iz
gumija za babice in bol-
nice, gumijeva nogavica
in blazine. Umetne noge,
roke itd. Za posp. zdrav-
nike zaloga vsakovrstnih
instrumentov.

Za obilna naročila se
priporoča

K. PIOTROWSKI, Ljubljana
33 Sv. Petra cesta (Levčeva hiša) št. 33.
Po konkurenčnih cenah. Vprašanjem po pošti naj se prileži znanaka.

Ustanovljeno leta 1893. Ustanovljeno leta 1893.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani
reg. strovana zadruga z omejenim jamstvom
sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunanji vlagatelj so za pošt- **4³/₄%** ljanje denarja na razpolago brez-
plačno položnice poštne hranilnice.

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7¹/₂, 15 ali 22¹/₂ let, pa tudi izven odsekov proti poljubno dogovorjenim odplačilom. — Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zaznambi na plačo in zavarovalni polici ali proti poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 K. Deležnikov je bilo koncem leta 1913 2492 z 17406 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6,788.340 K.

Nacelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stolni kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

B. Remec, ravnatelj slov. trg. soli v Ljubljani;

II. podpredsednik:

Karel Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Ivan Dolenc, o. kr. profesor v Ljubljani; Zaje Albin, o. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Anton Kralj, taj-
nik Zadrugne zveze v Ljubljani; dr. Merhar Alojzij, gimn. profesor v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvet-
niški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani;
Anton Sušnik, o. kr. g. profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik,
prof. bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbič, o. kr. gimn. prof. v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, o. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Lju-
bljani; K. Gruber, o. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Miškar, profesor v Ljubljani; Avgustin Zaje, o. kr.
rač. revisent in posestnik v Ljubljani

**Krompir, peso, korenje, repo,
pleve in zelod**

kupuje

**Prva kranjska svinjerejska družba
Ljubljana, Dunajska cesta št. 29.**

Krompir =

droben za krmljenje kupuje

**I. kranjska svinjerejska družba v Ljubljani,
Dunajska cesta 29.**

Dobro „IKO“ uro

vsak občuduje in zaželi, kajti ona je
mojstirsko delo urarske umetnosti!

Razpošilja se po povzetju zamenjam!
Neugajajoče

Velika izbira ur, verižic,
prstanov, lepoticja, daril
itd. v velikem

krasnem ceniku,

katerega zahtevajte za-
stoj in poštne prosto.

Zlato uro zastoj!

Natančneje v krasnem ce-
niku, ki se pošlje zastoj
in poštne prosto.

Lasna znamka „IKO“ svetovnoznana.

**Tako sodijo vse stranke: Gisoč takih
pisem vam lahko pokažem.**

Po letih še ni popravila potrebna!

Mojt znanci so zelo iznenadeni, da ona ko-
vinasta ura, katero sem pri Vas kupil K 4 10,
še ni bila popravljena in gre vedno dobro.
Pošljite mi sedaj ravno tako za mojega ne-
čaka. Vsoto K 4 10 pošljem istočasno po
poštni nakaznici na Vas.

Vas najlepše pozdravljam
Skaričev pri Krapini. Franc Milnarič, pos.

Vse ure so natančno preizkušene!

Svetovna razpošiljalnica

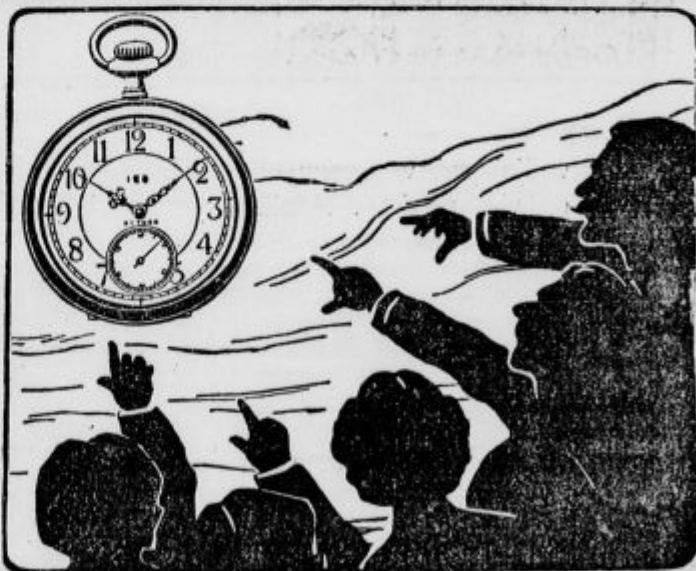
Lasna protokolirana tovarna ur v Svici.

H. SUTTNER samo v LJUBLJANI št. 1.

Nobene podružnice.

Svetovnoznana radi razpošiljanja dobrih ur.

Nobene podružnice.

Gospodarska Zveza v Ljubljani

ima v zalogi sledeča krmila:

Orehove tropine (cele) v ploščah po K 84— in zmlete a K 87— za 100 kg brez vreč.

Rapsove tropine v ploščah po 76 K brez vreč a 100 kg.

Olupke sladkorne pese v balah in vrečah po 50 kg a K 53— za 100 kg brez vreč.

Sladkorno krmno krmilo po 51— K za 100 kg z vrečama vred.

Poljedelci! Naročajte pri Gospodarski zvezi semena, ječmen, domačo in nemško detejo, grahico in semensko koruzo za zeleno krmno.

Kmetovalci! Preskrbite si od Gospodarske zveze kajfita, kajfjevo sol, 8% kajfjev, 18—20% mineralni in katal superfosfat, mešana gnojila, zlasti 14% žlindro, ki se dobi v papirnatih vrečah po 50 kg za K 10— a 100 kg z vrečo vred. Naročniki nam dostavljajo lastne vreče franco naš naslov, sicer se naročila ne bodo mogla izvršiti, ker železnica v papirnatih vrečah blaga ne sprejema. Dobi se tudi v platnenih vrečah po 13-20 K a 100 kg z vrečo vred.

Odslej predaja knjižnico „Živnorejci in vojna“ Katoliška Eukverna.

Gospodarska zveza pa nakupuje tudi po najugodnejših cenah koruzne storže, ajdove, prosene in druge pleva.

Poljedelške stroje, motorje, mlatilnice itd. naročajte le pri Gospodarski Zvezi.

Vojna zapestna ura

natančno regul. in red. d. N. 12—13—20—z rad. svetiln. kazal. K 16—20—24—v sreb. okr. K 18—24—28—z rad. svet. kaz. K 20—30—sreb. zap. ura na elast. K 30—35—40—14 k. zlata zapestna ura na elast. K 100—, 120—, 140—, 3letno pismono jamstvo. Pošilja po povzetju. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Prva tovarna ur JAN KONRAD

e. in kr. dvorni založnik Brnx št. 1555 (Česko)
Na željo se vsakomur zastoj pošlje moj glavni cenik.

Jaz Ana Csillag

s svojim 185 cm dolgim orjaškim Lorelejskim lasmi, ki sem jih dobila po 16 mesečni rabi pomade, ki sem jo izmislila sama. To je edino sredstvo proti izpadanju las, za njih rast in negovanje, za očiščenje lasišča, pr. moških krepko pospešuje rast brade, in že po kratki dobi daje lasem in bradi naravni blek in polnost, in jih varuje pred prezgodnjim osivljenjem do najvišje starosti.

Lonček po 4, 6 in 10 kron.

Po pošti se pošilja vsaki dan po vsem svetu s poštnim povzetjem ali denar naprej iz trgovice, kamor je naslavljati vsa naročila.

Ana Csillag, Dunaj I, Kohlmarkt 11.

Razširja te „DOMOLJUBA“!

500K
Vam plačam ako Vsi kurjih oči, bradavice in trče kože tekem 3 dni s korenino brez bolečin ne odpravi.
RIA-BALSAM.
Cena lončku z maslencim pismono K 150, 3 lončki K 4—, 6 lončkov K 5-50.
Potenje nog in rok odpravi ita prašek. Cena K 1-50, 3 skatice K 3-50.
Kemeny Kaschau (Kassa) L., poštni predal 1-819 Ogrsko.
100.000 zahvalnic.

Kava

50% ceneje!

Ameriška štodilna kava, lepo dišeča, izdatna in stisljiva, 5 kg vreča za poskušnjo s potrebnim nadkorjem vred le K 26—, Po povzetju pošilja A. Schapira izvoz kave.

GALANTA 473, Ogrsko.

Naročajte „Slovenca“

Hranilna deželna poštarnica v Ljubljani.

p. a. dež. življ. in rešnje, neop. in lastn. zavarovalnica

sprejema zavarovanja na doživetje in smrti, otroških doh. rentna in ljudska, neopodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Udeležba na dividendah pri življenjski zavarov že po prvem letu.

Stanje zavarovanj koncem 1914 K 173.400.838—

Stanje gar. fondov koncem 1914 K 48.732.022-76

V letu 1914 se je izplačalo zavarovancem na dividendah čistega dobička K 432.232-61

Kdor zavarovalniški življenjski zavarovanje veljavno skrati za vojno zavarovanje, naj se v lastne koristi odpre udeležbo v zavarovalnici.

Prospekti zastoni in poštne prosto.

Spesobni zastopnik se sprejme po najugodnejšim pogoji.

Marije Terezije cesta 12.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrirvana zadruha z neodmijeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

Vloge v „Ljudski posojilnici“ so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

4 1/2 %

Rezervni zakladi znašajo okroglo bron 800.000—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 50 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadružnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menjice se eskomptujejo najboljšje.

